

Hogyan adhatóak át a közvetítők részére banktitoknak minősülő információk?

I. TÉNYÁLLÁS

A Hpt. 50. § (1) bekezdése határozza meg a banktitok fogalmát. Banktitok csak kifejezetten a törvényben meghatározott személyi körben, illetve feltételek fennállása esetén adható ki harmadik személynek. A Hpt. 51. § (2)-(3), valamint (7)-(9) bekezdései sorolják fel azon eseteket, amikor a banktitok megtartásának kötelezettsége nem áll fenn, a Hpt. 54. §-a pedig azon szervek és személyek körét részletezi, amelyek részére történő adatszolgáltatás nem jelenti a banktitok sérelmét. A fent említett rendelkezések szerint a pénzügyi intézmény ügyfele hozzájárulásának hiányában csak a jogszabályban nevesített egyes esetekben adható ki banktitoknak minősülő adat harmadik személyek számára.

A pénzügyi szolgáltatást közvetítő közvetítői díjáról szóló 109/2010. (IV.9.) Korm. rendelet (**Rendelet**) szerint a pénzügyi intézmény és a közvetítő közötti szerződést írásban kell megkötni (3. § (1) bekezdés). A kötelező tartalmi elemeken túl a személy- és kishaszon-gépjármű hitel-, pénzügyi lízing-, valamint a gépjármű fedezet mellett nyújtott hitelszerződések esetén a közvetítői szerződésnek tartalmaznia kell a közvetítői díj közvetítő általi visszatérítésére való kötelezettség feltételeit, megszűnésének módját, és a közvetítői díj visszatérítésére vonatkozó kötelezettség alóli mentesítés feltételeit (Rendelet 3. § (2)-(3) és (6) bekezdés).

A Hpt. szerint a közvetítői díj időbeni ütemezésének arányosnak kell lennie a közvetített pénzügyi szolgáltatás futamidejével, valamint szerződésszerű teljesítésével (Hpt. 219. § (4) bekezdés és 219/A. § (3) bekezdés). A Rendelet 1. § (2) bekezdése szerint: „A szerzési jutalék a szerződéskötéssel összefüggésben, a fenntartási jutalék pedig a szerződés meghatározott időpontig történő fennállásáért illeti meg a közvetítőt.” A Rendelet 2. §-a szerint: „Pénzügyi intézménnyel kötött megbízási szerződés esetén a szerzési jutalék akkor válik esedékessé, ha a pénzügyi intézmény és az ügyfél között a szerződés létrejött, érvényes, és a pénzügyi intézmény megkezdte a szerződésből eredő, ügyféllel szembeni pénzügyi szolgáltatás, kiegészítő pénzügyi szolgáltatás nyújtására irányuló kötelezettségeinek teljesítését.”

II. A JOGKÉRDÉS

A pénzügyi szolgáltatás megkötéséig terjedő időszak alatt elkerülhetetlen, hogy a közvetítő banktitok körébe tartozó adatok birtokába jusson, hiszen a közvetítői tevékenység révén először ő kerül kapcsolatba az ügyféllel, és ő továbbítja az ügyfélkérelmet az adatokkal együtt a pénzügyi intézmény részére. A pénzügyi szolgáltatásra vonatkozó szerződés megkötése után annak a szerződésnek a teljesítéséhez kapcsolódó adatszolgáltatást pedig a Hpt. 54. § (1) bekezdés q) pontja teszi lehetővé, amely szerint nem jelenti a banktitok sérelmét a pénzügyi intézmény által a pénzügyi intézménnyel szerződéses kapcsolatban levő közvetítő részére a közvetítő által közvetített pénzügyi szolgáltatásra vonatkozó szerződés teljesítéséhez kapcsolódó adatszolgáltatás.

Nem egyértelmű azonban az, hogy a közvetítői szerződés alapján a közvetítőnek járó díjazás kifizetési feltételei, a visszatérítésre vonatkozó kötelezettség feltételei teljesülése/nemteljesülése megállapítása során

- a) jogosult-e az adott ügyfél banktitoknak minősülő adatait megismerni a közvetítő,
- b) ha jogosult, akkor melyek ezek az adatok,

- c) ha nem jogosult, akkor a közvetítővel való elszámolásra hogyan kerülhet sor úgy, hogy a közvetítő meggyőződhessen az elszámolás helyességéről.

III. A TÁRSASÁG ÁLLÁSPONTJA

A Társaság pénzügyi szolgáltatás nyújtása a pénzkölcsön-nyújtás és a pénzügyi lízing tevékenységeket jelenti, amely tevékenységek magukban foglalják egyben a Rendelet 6. §-a szerinti termékcsoportot is. (A személy- és kishaszon-gépjármű hitel-, pénzügyi lízing- és gépjármű fedezet mellett nyújtott hitelszerződések (a továbbiakban együtt: gépjármű finanszírozási szerződések) esetében a fenntartási jutalékot a teljes közvetítói díj legalább 70%-ában kell megállapítani, és a teljes futamidő alatt folyamatosan, a közvetített pénzügyi szolgáltatás ügyfél általi szerződészerű teljesítésével arányosan kell kifizetni.)

Az ilyen típusú szerződések megkötésében közreműködő közvetítőt kétféle díjazás illeti meg. 1. szerzési jutalék: a lízing/kölcsönszerződés megkötésével összefüggésben. A szerzési jutalék feltétele, hogy a lízing/kölcsönszerződés létrejött és érvényes, továbbá a Társaság megkezdi az ügyféllel szembeni kötelezettségeinek teljesítését (ez a kölcsön folyósítását illetve lízing esetén a szállító részére a vételár megfizetését jelenti). A közvetítő ezeket az információkat részben ismeri, részben pedig megismerheti.

2. fenntartási jutalék: a lízing/kölcsönszerződés meghatározott időpontig való fennállásáért járó díj. Ez a jutalék folyamatosan, a közvetített lízing/kölcsönszerződés ügyfél általi szerződészerű teljesítésével arányosan illeti meg a közvetítőt. A Társaság véleménye szerint ebben az esetben azt jogosult megismerni a közvetítő, hogy az adott hónapban az ügyfél nem teljesített vagy teljesített és ha teljesített, akkor mennyit teljesített (hiszen azzal arányos az ő fenntartási jutaléka is).

A szerzési jutalék visszakövetelésének szabályai körében a lízingpiacon jellemző szabályozások szerint a gépjármű finanszírozási szerződések futamidejének meghatározott hónapjáig bekövetkező „esemény” befolyásolja a visszafizetendő szerzési jutalék összegét, például ha az ügyfél valamilyen mértékű részleges előtörlesztést teljesít, vagy a gépjármű finanszírozási szerződés bármely módon megszüntetésre kerül.

Ekkor a közvetítő köteles a szerzési jutalék meghatározott részét jutalék-visszaírás címén visszafizetni. A felek a jutalék visszaírás számításának módja tekintetében általában valamilyen képletet alkalmaznak. A Társaság véleménye szerint ebben az esetben a közvetítő a jutalékszámítási képlet összetevőit, valamint a kölcsön/lízingszerződés előtörlesztésének vagy a szerződés megszűnésének a tényét jogosult megismerni, ezen túl a banktitok körébe tartozó egyéb adat megismerésére nem jogosult a közvetítő.

IV. A FELÜGYELET ÁLLÁSPONTJA

A Hpt. banktitokkal kapcsolatos rendelkezései 2010. január 1. napjával, a közvetítőkkel kapcsolatos új szabályozáshoz igazítva kerültek módosításra. Ennek keretében két lényeges bővítés történt a jogszabály szövegében. Egyrészt a Hpt. 50. §-a kiegészült egy (3) bekezdéssel, amelynek értelmében a banktitokra vonatkozó rendelkezéseket a közvetítő ügyfelének (1) bekezdésben meghatározott adataira is megfelelően alkalmazni kell, másrészt pedig, a Hpt. 54. § (1) bekezdése egészült ki a Társaság által is idézett q) ponttal, amelynek értelmében a közvetített pénzügyi szolgáltatásra vonatkozó szerződés teljesítéséhez kapcsolódó adatszolgáltatás nem jelenti a banktitok sérelmét, amennyiben a banktitoknak minősülő adatokat a pénzügyi intézmény adja meg a közvetítője részére.

Az állásfoglalással érintett esetben azt kell eldönteni, hogy a kiadandó adatkör megfelel-e az idézett jogszabályhelyekben előírt fogalmi elemeknek.

Az idézett jogszabályhely szerint a közvetítő részére teljesített, a pénzügyi szolgáltatásra vonatkozó *szerződés teljesítéséhez kapcsolódó adatszolgáltatás* nem sérti a Hpt. banktitokkal kapcsolatos előírásait. Jelen esetben tehát az vizsgálendő, hogy a pénzügyi szolgáltatásra vonatkozó szerződés teljesítéséhez kapcsolódik-e az az adatszolgáltatás, amelyet a pénzügyi intézmény a közvetítő részére kíván megtenni.

A Felügyelet álláspontja szerint a pénzügyi szolgáltatásra vonatkozó szerződés teljesítéséhez kapcsolódó adatszolgáltatás vonatkozásában nem csak az releváns, amikor a pénzügyi szolgáltatásra irányuló szerződés létrejön és annak alapján a pénzügyi intézmény eleget tesz a szerződésből reá háruló kötelezettségeknek, hanem az is, hogy szerződés fennállása alatt az ügyfél hogyan teljesít. Különösen azért tartjuk ezt fontos körülménynek, mert a közvetítő fenntartási jutaléka függ az ügyfél teljesítésétől és annak mértékétől, annak megállapítása teljesítésre vonatkozó ismeretek nélkül nem lehetséges.

Fentieket figyelembe véve a Felügyelet álláspontja szerint a közvetítővel való elszámolás is a pénzügyi szolgáltatásra vonatkozó szerződés teljesítéséhez kapcsolódik. Amennyiben tehát az adatokat a szerződést közvetített közvetítő kéri, a pénzügyi intézmény a banktitok sérelme nélkül adhatja át közvetítőjének az általa közvetített (viszont csak az általa közvetített) pénzügyi szolgáltatás nyújtására vonatkozó szerződés teljesítéséhez kapcsolódó banktitoknak minősülő adatokat.

Ezen túlmenően a Rendelet 3. § (4) bekezdése lehetőséget biztosít arra, hogy a pénzügyi intézmény belső szabályzatában rögzítse a közvetítővel kötendő szerződés tartalmi elemeinek kialakításánál alkalmazott elveket (figyelemmel a Rendelet 3. § (3) bekezdésében foglaltakra is, amely szerint a Rendelet 5. és 6. §-ban meghatározott termékcsoporthoz a közvetítővel kötött szerződésnek tartalmaznia kell a közvetítői díj közvetítő általi visszatérítésére való kötelezettség feltételeit, megszűnésének időpontját és a közvetítői díj visszatérítésére vonatkozó kötelezettség alóli mentesítés feltételeit).

A Felügyelet álláspontja szerint a belső szabályzat, illetve a közvetítővel kötött szerződés további lehetőséget biztosít arra, hogy a megbízó pénzügyi intézmény (Társaság) a hivatkozott jogszabályok adta kereten belül meghatározza, hogy az egyes jutalékok kifizetésénél konkrétan mely adatokat fogja megismertetni a közvetítőjével annak érdekében, hogy az elszámolás ellenőrizhető legyen. Felhívom azonban szíves figyelmét arra, hogy a Hpt. idézett felhatalmazása alapján kizárólag arra van lehetősége a pénzügyi vállalkozásnak, hogy a közvetítői feladatok ellátásához (és így az elszámoláshoz) elengedhetetlenül szükséges adatokat adja át a közvetítő részére.